

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

BÜYÜKADA FAYTON MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI KATILIM SÜRECİ BİLGİLENDİRME TOPLANTISI RAPORU

19 ARALIK 2020

Büyükkada Fayton Meydanı Yarışması kapsamında geliştirilmekte olan katılımcı sürecin temel amaçları; Adalar ve Büyükkada özelinde alan mevcudiyetleri ile alanın doğal paydaşı olan kurum ve kişilerin sürece katılımını sağlamanın yanı sıra paydaşların deneyim paylaşımlarını ve önerilerini toplayarak yarışma kapsamında geliştirilecek projelere dair doğru veri aktarımını sağlamaktır. Bu kapsamda katılım sürecinin ilk toplantısı 19 Aralık 2020 tarihinde açık çağrılı bir şekilde çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Planlama Ajansı (İPA) Genel Sekreteri Oktay Kargül ve Adalar Belediye Başkan Yardımcısı Engin Çelik'in açılış konuşmalarının ardından katılım sürecine ilişkin bilgilendirme sunumları ile devam eden toplantı, İstanbul Kent Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Tülin Hadi moderatörlüğünde görüş, öneri ve taleplerin dile getirildiği forum bölümüyle ve kapanış sunumları ile sonlandı.

Forum bölümünde dile getirilen görüş, öneri ve talepler aşağıda üç başlıkta özetlenmiştir. Bu başlıklar Adalar'da yürütülmekte olan 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı çalışmaları ve bu çalışmaların yarışma bağlamında değerlendirilmesi, şartnameye ve jüri yönelik öneriler ve katılım sürecine yönelik talepler olarak gruplanmıştır.

Plan Süreci

- Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı sürecinin yaklaşık 1 senedir devam etmekte olduğu ve Fayton Meydanı yarışması ile plan somutlaştırılma sürecine girildiği ifade edildi. "Tasarımla düşünmek" ve "tasarımla karar vermek" gibi farklı ve yeni bir sürecin düşünülmesi gerektiğine dikkat çekildi. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı çalışmaları ve yarışma süreçlerinin yan yana ilerlemesinin yenilikçi bir bakış olduğu ve bu iki sürecin nasıl işleyeceğinin net ve şeffaf şekilde paylaşılmasının gerekliliği ifade edildi.
- Yarışmadan elde edilecek veriler ile Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın desteklenip desteklenmeyeceği üzerinde duruldu. Yarışmadan gelecek verilerin plana nasıl yansıtılacağına, aynı zamanda yarışma alanı dışında kalan alanların plan sürecinde nasıl organize edileceğinin önemine değinildi.
- 1/5000 planda diğer yarışma alanlarına da olanak sağlayacak yeni bir yapılanmaya gidilmesi gerektiği ifade edildi. Stratejik belgenin sağladığı olanaklar ile 5000 planın esnek, geleceğe açık olarak ele alınması gerektiği üzerinde duruldu. Stratejiler belge ile plan arasındaki köprünün önemli olduğu ifade edildi.
- Stratejik belgede yer alan alt araştırma konularında ve eylem planı alanlarında yer alan farklı uzmanlıkların azlığı üzerinde duruldu. İlk aşama olarak uzman havuzunu çeşitlendirmek gerekliliğine vurgu yapıldı.
- Plan ve kentsel tasarım kavramlarının karıştırıldığına dikkat çekildi. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın 5.000 ölçekte yapılmasının doğru olmadığına, doğru bir Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın bina bina, meydan meydan yapılması gerekliliğine değinildi. Hem bütünsel olarak hem de detaya inerek yapılması gerekliliği ifade edildi.
- Meydandaki ulaşım fonksiyonunun sembolik olarak kalmaması üzerine daha detaylı düşünülmesi gerekliliğine değinildi. Mevcut durumda meydanda ulaşım araçları yer almaktadır. Ama bir yandan da mekânın sahip olduğu farklı kullanımlara ait kullanıcı alışkanlığı bulunmaktadır. Toplu taşıma araçları tarafından meydan kullanılsa bile bir durak işlevi ile kullanıcı alışkanlıklarını devam ettirebileceği belirtildi.

Katılım Süreci

- ▶ Büyükada Fayton Meydanı ve çevresi ile ilgili fikir sahibi olan bütün paydaşların, özellikle Ada sakinlerinin, görüşlerinin toplanmasının, yarışmaya katkı sağlamasının katılımcı süreç açısından önemli bir başlangıç olduğuna değinildi.
- ▶ Yarışma ve plan süreçlerinin çerçeveselendirme kısmının kamusal ve yenilikçi olması gerektiği üzerinde duruldu.
- ▶ Yarışma ve plan süreçleri ile eş zamanlı ilerlemesi planlanan katılım sürecinin, yaratıcı süreçleri tetikleyecek organizasyonlara olanak sağlamasının önemi ifade edildi.
- ▶ Adalar yarışma sürecinin daha önce gerçekleşen yarışma süreçlerinden farklı ilerlemesi gereken bir süreç olduğuna değinildi. Çağdaş değerlerle ve katılımcı yaklaşımlarla organize edilmesi gerektiği ifade edildi. Yarışma ekibinin şartnameyi hazırlama sürecini, birlikte üretim sürecine dönüştürmesi gerektiğinin önemi vurgulandı.
- ▶ Tasavvur sahibi olan insanların (mülk sahibi ya da kiracı) yarışma ile ilgili ne düşündüğü, ne istediği öğrenilmediği ve kolektif bir çalışma biçimi örgütlenmediği sürece katılım sürecinin sağlıklı işleyeceği ifade edilirken, bu konuda kent konseyleri ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalara destek olması gerektiği vurgulandı.
- ▶ Adalar ile ilgili yapılan akademik çalışmaların bir araya getirilip, kamuoyu ile paylaşılabilmesi bir site önerisi getirildi.
- ▶ Katılımın ne anlama geldiği ve katılım modelleri üzerine kavramsal bir tartışma yapmaya ihtiyaç olduğu ifade edildi.
- ▶ Katılım sürecinin meydanın fonksiyonlarına ilişkin talepleri ortaya çıkarabilme potansiyeline değinildi.

Şartnameye Konu Olabilecek Değerlendirmeler ve Jüri Kurgusu

- ▶ Meydana ismini veren Faytonların sadece isim olarak mı kalacağı konusunun üzerinde duruldu. Tasarım çalışmaları içinde süreç bütününde düşünülmesi gereken bir öge olduğuna değinildi.
- ▶ Pandemi ile birlikte Ada hayatında değişimlerin olduğu ve Ada'ya yönelik göçlerin arttığı ifade edildi. Fayton Meydanı'na yönelik yapılacak bir tasarımın tüm Ada hayatını ve alışkanlıkları etkileyeceğine dikkat çekildi.
- ▶ Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışma alanının meydan ile sınırlandırılmaması gerektiği, mekânsal anlamda geniş bir bakış açısıyla bütüncül bakılması gerektiğine değinildi.
- ▶ Yerel verileri referans alan bir tasarım kurgusu düşünülmesi ve yerel kontrol mekanizmalarının kurulabileceği ifade edildi. Bunun için Kadıköy, Taksim, Salacak yarışmalarından farklılaşan bir yarışma ve katılım sürecinin gerekliliği vurgulandı. Katılımcılar, profil itibarıyla Büyükada'nın yereli çok güçlü bir alan olduğunu, atılacak her adımda bunun dikkate alınması gerekliliğini belirtti.
- ▶ Jüri çalışmaları, KANİP süreci ile eşgüdüm çalışmaları ve farklı birimlerin bir arada çalışmasının bu süreçte nasıl yürütüleceği soruldu. Katılımcılardan gelen başka bir soru ise farklı çalışmaların beraber yürütüldüğü Ada'da bu süreçlerin nasıl şeffaflaştırılacağı idi. Bu sürecin en önemli amacının bilgi üretmek ve bilgiyi kamusalılaştırmak olduğu ve şeffaflığın çok önemli olduğu vurgulandı. Müzakere süreçlerinin nasıl kurgulandığı ve nasıl bir paylaşım planlandığı soruldu.
- ▶ Jüri kurgusu ile ilgili öneriler geliştirildi. Adalar Kent Konseyi'nden bir gözlemci üyenin jüri çalışmalarına dahil edilmesinin sürecin Adalara açılması açısından önemli olabileceği ifade edildi. Şartname sürecinin şeffaflaştırılmasının çok önemli olduğu vurgulandı.
- ▶ Yarışma kurgusunda stratejik belgenin önemli bir yeri olduğu belirtildi. Stratejik belge ekibinde de yarışma jürisinde de farklı disiplinlerden uzmanların yer alması gerektiği ifade edilirken, katılım süreci kapsamında oluşturulacak çalışma grupları içerisinde de çeşitlilik olması gerektiği vurgulandı. Stratejik belgenin yarışmaya bir altlık olarak ele alınabileceği, iki sürecin ortaklaştırılması ve eşgüdüm halinde yürütülmesi adına çalışmalar gerçekleştirilmesinin gerekli olduğu ifade edildi.
- ▶ Yarışmanın formu ve potansiyel katılımcı profiline ilişkin olasılıklar tartışıldı. Yalnızca akademisyenler, mimarlar ve meslek insanları dışında Adalarda yaşayan insanların katılımı için bir adım atılabilir mi diye soruldu.
- ▶ Yarışma sürecinde ve sonunda Fayton meydanının sahip olduğu değerlerin gün yüzüne çıkarılması ve korunmasına ihtiyaç olduğu belirtildi.
- ▶ Yarışma alan sınırının belirlenmesine yönelik çeşitli hususlar tartışıldı. Meydana sadece meydan olarak mı bakılmalı yoksa etki alanı olarak çevresiyle birlikte mi düşünülmalıdır gibi sorular dile getirildi. Bu sorulara ek olarak Adalara yönelik bir fikir projesi yarışmasının mümkün olup olmadığı soruldu. Böylesi bir fikir projesi yarışmasının hem Adaların kendilerini ifade etmesi, hem de yaratıcı bir süreç kurgulama konusunda pozitif etkileri olabileceği belirtildi.
- ▶ Öğrenci yarışmaları açılmasına ilişkin bir talep dile getirildi.